

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

På Kammeraternes Hjælpefonds halvår-
lige bestyrelsesmøde oplyste ingeniør Dy-
re om forskellige forbedringer ved fon-
dens feriehjem på Kegnæs ved Flensborg
Fjord.

Det kan således nævnes, at der var lagt
nyt gulv oppe på loftet.

Ved samme møde fremlagde fondens
kasserer, statsaut. revisor H. C. Steen
Hansen driftsregnskabet for 1. januar—
31. december 1968.

På mødet behandlede en del ansøg-
ninger om hjælp. Nogle blev tiltrådt på
mødet, mens andre er nærmere under-
søgt — og forøvrigt bevilget.

Til »folkevalgte« revisorer valgtes tand-
teknikermester Leo Kæraa og bankfuld-
mægtig Olav Holst.

Næste møde holdes i Horsens lørdag
den 11. oktober. Sager, der ønskes be-
handlet på dette møde, sendes før mø-
det til fondens formand, konsul Kaj V.
Dahl, Horsens.

Fondens protektor

I anledning af Hendes kongelige Høj-
hed prinsesse Margarethas 70 års fødsels-
dag har fonden sendt protektoren en
smuk blomsterhilsen. Fondens har senere
modtaget en hjertelig tak.

Kegnæs 1969

Kammeraternes Hjælpefonds feriehjem
på Kegnæs er optaget indtil 13. september
og så igen 5.—11. oktober, samt 18.—26.
oktober.

Sommeren igennem har den ene fa-
milie afløst den anden, idet der gennem-
gående er skiftet hold om lørdagene.

I selve skoleferien har familierne haft
feriehome en uge, mens der før og ef-
ter har været muligheder for at efterkom-
me foreliggende ønsker.

Det enestående gode vejr har været en
ekstra gevinst for de mange Kegnæs-bo-
ere 1969.

Der er tale om 895 personovernatnin-
ger.

Kammeraternes

Hjælpefond

er de raske kammeraters hilsen
til de syge

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KONGELIGE HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul
Kaj V. Dahl, 8700 Horsens.

Henvendelser angående feriehome på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fos-
mark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Ifølge fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages dan-
ske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været
indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrations-
lejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betin-
gelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bo-
siddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som
medlemmer.

Formål: Ifølge fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til udde-
ling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse
i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes ef-
terladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af
frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres
børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. —
Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres
fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål
udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud
navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre
nordiske lande — og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, 8700 Horsens.

Næstformand: Generalmajor F. B. Larsen, Smakkegårdsvej 17, 2820 Gentofte.

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, 1169, Køben-
havn K.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.
Skolen 10 54 21. Privat 10 41 28.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skrædermester Jacob Brandt, Ørnevej 63,
2400 København NV.

Afdelingschef, civilingeniør Mogens Dyre,
Gillbækhus, 6430 Gildbro pr. Nordborg.

Overpostbud E. Holger Grome, Byvej,
2770 Maglebylille, Kastrup.

Bangfuldmægtig Olav Holst, Bengtvej 6,
2900 Hellerup.

Seminarirektor, cand. mag. Paul Holt,
Præstevangsvej 35, 8210 Aarhus V.

Direktør G. Jespersen, 7400 Herning.

Landsretssagfører Otto Jespersen, Store
Torv 16, 8000 Århus.

Arkitekt P. A. Johansen, Bernstofflund
allé 80, 2920 Charlottenlund.

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3, 5200
Odense V.

Tandteknikermester Leo Kæraa, Bane-
gårdspladsen, 8000 Århus.

Politiassistent S. Julsgård Larsen, Boes-
lundvej 1, 2700 Brh.

Arkitekt Ove Ch. Lembcke, Brødregade
19, 2., 8900 Randers.

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft, de
Mezasvej 18, 8000 Århus.

Førstelærer P. E. Mahler, 5652 Nr. Sø-
by, Fyn.

Dr. Børge Næsted, 6772 Hviding st.

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
9000 Hasseris, Ålborg.

Landsretssagfører H. Rambusch, Kongens-
gade 49, 6700 Esbjerg.

Sognepræst Poul Riis, Præstegården, Her-
restrædet, 4200 Slagelse.

Bladet PIGTRÅD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Grenågade 16, 2100 København Ø. Tria 4060. tid 10-12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 5 55 38.

Eventuelle fejl i besørgelsen af bladet rettes lettest og hurtigst ved henvendelse til udleveringspostkontoret.

REDAKTION

Ansvarhavende redaktør: Skoleinspektør Johs. Fosmark (Medl. af Dansk Fagpresseforening), Frederiksbergvej 109, 2400 København NV. Tlf.: Skolen: 10 54 21. Privat: 10 41 28.

TRYKKERI

Arne E. Runge, Sydmarken 6-8, 2860 Søborg.

INDHOLD

Ny lov for besættelsestidens ofre	43
Stævne i Frøslevlejren	45
Stævne i Oslo	47
Rorup 9. august	49
Rund dag i Horsens	51
Landsmøde hos de erhvervs-hæmmede	53
Bøger	59

BESÆTTELSESTIDENS OFRE

Folketinget har enstemmigt vedtaget en væsentlig forbedring af erstatninger, der trådte i kraft 1. oktober 1969

Loven om erstatning til besættelsestidens ofre er blevet revideret en del gange.

Kammeraternes Hjælpefond har gentagne gange på afgørende måde præget loven, så den bedre og bedre kom til at svare til sin hensigt.

Den oprindelige lov stammer fra 1. oktober 1945. Der blev foretaget ændringer i 1946, 1957, 1959, 1964, 1966 og nu sidst den 13. juni 1969.

Det er især den norske lovgivning, der har inspireret til de nyeste ændringer.

25 % invaliditet

Den første paragraf fastslår, at erhvervsvenen skal være nedsat med mindst 25 procent, for at man kan opnå erstatning.

Den norske lov kræver 50 procent invaliditet.

Søens folk

Har man gjort indsatsen til søs, kan man nyde godt af loven, når man har sejlet med danske eller udenlandske skibe under allieret kontrol i krigsfarvand i mindst 6 måneder.

Har man til lands været engageret i organiseret modstandsarbejde i mindst 1 år, således at det har medført særlig hård fysisk eller psykisk belastning, eller har man efter mindst 6 måneders deltagelse i organiseret modstandsarbejde været interneret i tyske fængsler eller lejre i Danmark og herunder været udsat for usædvanlig hårde psykiske belastninger, er man berettiget til hjælp.

Enkerne

Spørgsmålet om enkerne er nu også ordnet, således at enken får erstatning, medmindre det er åbenbart, at der ikke kan være sammenhæng mellem dødsfaldet og frihedsberøvelsen.

Forskud

Direktoratet har hele tiden kunnet yde forskud på erstatninger, når det var åbenbart, at de ville blive ydet. Nu er denne ret lovhjemlet.

Går sagen imidlertid ikke igennem, skal forskud kun tilbagebetales, hvis ansøgeren har fremført åbenbart urigtige oplysninger om sine forhold.

Som tidligere omtalt har begravelseshjælpen gennem en årrække andraget indtil 800 kr. Beløbet er nu hævet til 2000 kr., og beløbet ydes uden dokumentation.

Genoptages en sag og invaliditetsgraden nu fastsættes til mindst 50 procent, ses der ved rentens fastsættelse bort fra en kapitaliseret erstatning, der tidligere er ydet.

Efter den gamle lov fik enker kun rente, hvis vielsen var sket før 1945. Nu ydes der 50 procent af afdødes årsløn, hvis ægteskabet er indgået 5 år før dødens indtrædelse.

Lovens ikrafttrædelse er fastsat til 1. oktober 1969.

Lovens første behandling fandt sted den 5. februar 1969. Der kom det ud af behandlingen, at man nedsatte et udvalg, og her blev man ret snart enige om at skabe en virkelig revision af loven, og den ønskeseddel, der er udarbejdet af De erhvervs-hæmmede, blev stort set godtaget.

Imidlertid fik man i de forskellige ministerier besked om, at nye bevillinger ikke kunne opnås, og lovrevisionen syntes således ikke at have chancer for at nyde fremme.

Folketingsmand Erik Haunstrup Clemmensen fik imidlertid skred i sagen — og den nye lov er nu en kendsgerning — til gavn, legemligt og psykisk, for mange hårdt ramte hjem.

S. LIEBST

Fredensborg

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND's ARBEJDE!**

Gesten

MARCIA A/S

Nr. Aaby

S A M

Odense

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND's ARBEJDE!**

P. T., Odense

AALHOLM SLOT's GODSKONTOR

pr. Nysted

STÆVNE I FRØSLEVLEJREN

Justitsminister Knud Thestrup skildrede også positive sider ved interneringen

Generalmajor P. Digmann overdrog på indsamlingskomiteens vegne museet til staten repræsenteret ved Frihedsmuseet, idet han takkede alle bidragydere. Der er indkommet i alt 72.000 kr. Digmann beklagede stærkt, at kulturministeriet havde krævet, at der skulle opkræves entré.

Frihedsmuseets leder, overinspektør, dr. phil. Aage Roussell, takkede for det ny museum og fremhævede, at samlingerne kun er en begyndelse. Museet håber at modtage endnu flere effekter, der kan illustrere livet og vilkårene i lejren.

Søndag den 17. august stævnede mange tidligere Frøslev-fanger og andre interesserede til grænsen for at overvære indvielsen af Frøslevlejrens museum.

Justitsminister Knud Thestrup holdt selve indvielsestalen. Den var naturligvis præget af hans personlige kendskab til lejren som gammel Frøslev-fange.

Knud Thestrup sagde:

Her ved åbningen af Frøslevlejrens museum vil jeg gerne begynde med at sige, at vi ikke med oprettelsen tilsigter at rejse et monument for en heltedåd, og ikke på nogen måde anser os selv for helte.

Indespærret på ubestemt tid

Vor indsats i den store kamp mod Hitler og hans styre var beskedene, og vore lidelser her i lejren var det, selv om det jo var alt andet end rart at være indespærret på ubestemt tid og uden at vide, hvad der kunne ramme os.

Men det var jo dog for intet at regne mod de lidelser, som vore kammerater udstod i koncentrationslejrene syd på. Ja, opholdet her i Frøslev-lejren var vel på adskillige måder bedre end i fængslerne.

Der er imidlertid alligevel grunde for os til at oprette dette lille museum eller museumsafdeling.

For det første er det jo sådan, at vi, der har været fanger — hæftlinge — her altid vil mindes den tid, vi var her.

Den er så forskellig fra alt andet, vi har oplevet, at vi aldrig glemmer den.

Den dukker frem i vore tanker, når et eller andet om besættelsestiden nævnes, den dukker frem, når vi mødes nogle stykker af de gamle kammerater, ja, jeg kan for mit eget vedkommende sige, at når jeg har læst om eller set film om krigen og besættelsen, så drømmer jeg om natten, at jeg sad hernelde, og ikke vidste, hvor længe det skulle vare eller hvordan det ville ende.

Men det er jo de positive sider ved fangelskabet her i Frøslev-lejren, vi ønsker at mindes ved oprettelsen af dette museum.

Og der er positive sider:

Et enestående fællesskab

Jeg kan for mit eget vedkommende sige, at jeg aldrig havde oplevet fællesskabet mellem landsmænd og kammerater så intenst som her.

Alt det, der skilte ude i vort samfund, betød ikke noget her.

Her var vi alle: Arbejderen, bonden, studenten, præsten, lægen, officeren kun hæftlinge.

Den ene var ikke bedre, havde ikke mere at sige og ikke større ret eller anseelse end den anden.

Alt det yde, der skyldtes stilling, anseelse eller indtægt blev slettet ud — og det var en stor ting, for det gav det klare grundlag for fællesskabet og ligefrem tvang os alle til at begynde forfra og til at se på hinanden ikke som mere eller

mindre agtede samfundsborgere, men som — jeg havde nær sagt — nøgne mennesker, der intet havde tilbage af alt det ydre, som vi ellers er iklædt.

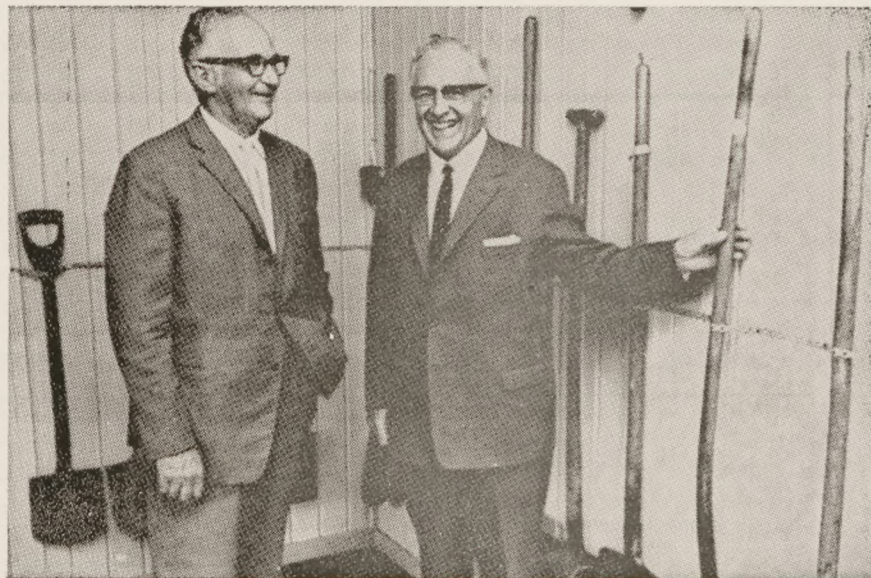
Og netop dette var grunden til, at vi kom til at stå hinanden så nær og blev så gode kammerater.

Kampen mellem undertrykkelse og frihed

Men foruden denne lighed i vilkår, så indeholdt dette fællesskab jo noget mere. Og her kommer den anden grund til Frøslev-tidens betydning for os. Også her kæmpedes en del — ganske vist kun en lille del — af den store kamp mellem undertrykkelse og frihed, mellem menneskelig nedværdigelse og menneskelig værdighed, som blev ført til sejr i maj 1945 for friheden og for menneskelig værdighed, og som er en af forudsætningerne for den nye tid, som vi alle kan mærke er i færd med at komme.

Det er ikke så få mennesker, der har været i Frøslev-lejren fra dens oprettelse i sommeren 1944 til befrielsen i 1945. Mange passerede herigennem på vej til koncentrationslejrene i Tyskland, og mange var her i de sidste måneder inden befrielsen.

Og jeg vil tro, at de fleste af disse — ligesom vi, der var her i lang tid — oplevede og mærkede nogle af de 2 ting, jeg har nævnt: Fællesskabet, hvor vi alle var lige, og følelsen af at kæmpe for frihed for mennesker og menneskelig vær-

Justitsminister Knud Thestrup og generalmajor Digman, der var fangernes tillidsmand og lejrlæder i Frøslevlejren 1944-45, opfrisker minder.

J. FØGE JENSEN
Skelbækgade 2, København V

**M. GLYTTING &
M. BLOKDAL-PEDERSEN**
Banegårdsgade 1, Århus

JENS HANSEN
Tandteknik
Algade 37, Skælskør

HASLEV SEMINARIUM
Haslev

VÆRN OM VOR SKØNNE NATUR!
H. G.-K.

JOHN HINTZE'S ENKE
Skibshandel
Rønne

HJØRRING

TRÆSKOFORRETNING A/S
Tørholmsvej, Hjørring

JOHAN & AXEL HORNBECH A/S
Frugtsaft - Marmelade
Hadsund

K. L. IVERSEN
Borgergade, Horsens

HUBBE & THORLACIUS
Overgade 60, Odense

O. G. HØYER A/S
Finlandsgade 8, Århus N

P. JACOBSEN
Kong Valdemarsgade 39, Roskilde

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND!**
I. J., Sorø

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND!**
W. J., Hellerup

JUNG'S BOGHANDEL
Adelgade 3, Skive

THOR JØRGENSEN A/S
International Spedition
Toldbodgade 57-61, København K

KJULGARDENS MINKFARM
Hirtshals

ALFRED KRABBENHØFT A/S
Murermester - Entreprenør
Strandby Kirkevej 303, Esbjerg

dighed, og alle os, der tager noget af dette med os ud i vor hverdag, har fået noget med fra fangenskabet her, der ikke er uden betydning.

Fremtiden vil kræve større lighed

Vi ved jo nok, at ude i vor hverdag er der langt fra lighed. Der er forskel på indtægt og formue, på stilling, anseelse og lignende.

Men har vi taget med den tanke, at ligheden er noget langt mere afgørende end forskellighederne, så har vi taget noget med, der er mere i pagt med fremtiden, end vi måske nu kan se. Jeg tror, at fremtiden vil kræve lighed eller i alt fald større lighed end nu på en række områder.

Den anden tanke, vi tager med os, er tanken om det enkelte menneskes ret — ikke alene til at være fri for legemlig mishandling, men også — om jeg så må sige — til åndeligt at blive trådt på.

Vor religion lærer os, at over for livets store magt er vi alle lige. Den ene af os har ingen grund til at ophøje sig over den anden eller føle sig mere værdig end den anden.

Men hvis vi tog med os fra vort fangenskab her, at ethvert menneske har en menneskelig værdighed, der ikke må krænkes uanset hvad han er og uanset hvad han har gjort — det gælder også straffefangen og forbryderen — så har vor egen tid som hæftlinge ikke været forgæves.

Og så var det jo helt rigtigt, hvad Digmann sagde, at vi ikke når noget uden at kæmpe for det. Vi var med at kæmpe for vort lands frihed sammen med mange andre — og vi nåede at få friheden tilbage.

Ja, kære gamle kammerater, så står vi igen her i Frøslev-lejren, og minderne dukker frem ikke mindst ved at se på fotografierne.

Og så føler vi, at vi lærte noget hernede, og at vi også gjorde vor lille indsats.

Og så håber vi, at vore børn og børnebørn og deres børn igen vil være besjælet af de tanker, som vi hernede lærte at finde værdifulde. Hvis dette sker, vil dette lille musæum ikke være uden interesse og værdi.

SAMMENSLUTNINGENS STÆVNE I NORGE

Man oplevede 17. maj som en storslået hyldest til demokratiet

Fra retterstedet på Akershus (svarende til henrettelsespladsen i Ryvangen). Manden midt i billedet er Hans Cappelen (Økonomiråd i Krigsinvalideforbundet), har været dødsdømt tre gange. På mindestenen står der skrevet »De kjæmpet og faldt — De gav os alt«. Ove Lembcke nedlagte kransen på sammenlutningens vegne.

Hvornår starter et stævne? Fra den dag, man bestemmer, vi vil med, fra den dag begynder man at glæde sig til at gense alle disse gode kammerater, igen at få lejlighed til at hilse på dem, og når så stævnet skal være i Norge, glæder man sig dobbelt.

Ankommet til Oslo bliver man straks budt velkommen på kajen af vore norske venner og så hen til et veldækket morgenbord. Nordmændene ved jo, at vi ikke godt kan leve en times tid, uden vi skal have noget at spise. Efter morgenbordet, hvor vi fik lejlighed til at hilse såvel på gamle venner fra Norge som på dem øst for Valby bakke, gik turen til Lysebu, hvor vi blev budt velkommen af fru Hammerich, der fortalte om Lysebu. Her blev en del indkvarteret. Derpå kørte vi til Voksenåsen, hvor hovedparten var indkvarteret. Begge steder havde en pragtfuld beliggenhed udenfor Oslo tæt ved Holmenkollen.

Vidunderlig udsigt, dejlige værelser, prima forplejning og som prikken over i'et dejligt vejr. Jo, nordmændene forstår at arrangere. Efter frokosten var der en tur til Holmenkollenbakken og Tryvannstårnet.

Også deltagelse fra Hamborg

Ved hjemkomsten var tre repræsentanter for Hamborgs fangeforening ankommet, alle gamle kendinge fra stævnet i Ebeltøft og turen til Neuengamme.

Efter middagen samledes vi og så to film fra Norge. Dejlige billeder, en første classes reklame for at tage nord på i ferien.

Resten af aftenen hyggede man sig og diskuterede planerne for femogtyveåret for befrielsen (alt endnu løse skitser), bustur til lejrene i Tyskland, fest for tidligere fanger i København og plejehjemsspørgsmålet, samt muligheden for at skaffe de nødvendige penge, ligesom der blev talt om en bedre information til de enkelte afdelinger.

Imponerende 17. maj

Lørdagen var helt i 17. majdagens tegn. Med bus ind til Oslo med reserverede pladser, såvel stå- som siddepladser på slotspladsen.

17. maj er en storslået opvisning, en hyldest fra demokratiet til kongedømmet, en hyldest til kongedømmets garanti for demokrati.

ALS HUSHOLDNINGSSKOLE

Vollerup, Als

S. B. LANGHOLT

B. BJØRNBAK

Randers

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND'S ARBEJDE!**

E. B. R. G.

I/S SVEN JACOBSEN

Konfektionsfabrik

Ejlersvej, Næstved

L. C. LARSEN

Hovedgaden 2, Hørsholm

Hvor er det imponerende, og hvordan er det muligt at få så mange skoleorkestre såvel til at møde op, som til at spille så godt.

Den stolthed, de marcherer med, deres honnør for de kongelige og ikke at forglemme, rødrusserne med deres kædedans på hele ruten.

Vi danske får en flov smag i munden, når vi tænker på vor grundlovsdag.

Efter frokosten var der friftermiddag med samtale med gamle venner og klarføring til festmiddagen.

Festmiddagen indledtes med en skål for kongen, og efter stegen talte Jarand Aas om sammenholdet med danskerne, og Jørgen Barfod takkede for det gode arrangement. Desuden talte Solveig Iversen, Sylvia Salvesen, Blankenfeldt, Carstensen, Hans Nielsen og Erik Beermann og en af vore chauffører, som bl. a. kørte en af de hvide busser i 1945.

Derpå gik vi ind til kaffebordet og musikken spillede op, dels til dans for os, dels til en lille danseopvisning af et norsk-dansk juniorpar. Hvor de dansede! Og hvor var de søde! Klokkeren blev ung, inden vi brød op og gik i seng.

Besøg på Grini

Søndag kørte vi til Grini, hvor Jarand Aas og Oehlschläger (Esbjerg), talte ved mindesmærket, hvorefter der blev nedlagt kranse. Ved Vår frelsers gravlund talte Bjørn Deichman-Sørensen ved mindesmærket for minister Ditleff, den mand, der havde forberedt hele det arbejde, som førte til »Bernadotte« aktionen og de hvide bussers indsats. Også her blev der nedlagt kranse. Inden vi kørte videre til Akershus, tog vi afsked med vore tyske kammerater.

Ved mindesmærket på Akershus talte Hans Cappelen og Jørgen Barfod, og under fanfarer fra en opstillet æresvagt blev kranse nedlagt.

En rundgang på Akershus var en stor oplevelse. Vi kørte herfra til »Ekeberg« restaurant, hvor vi fik den sidste samlede frokost, inden bådene afgik. Jørgen Barfod takkede arrangørerne, herunder også de, der havde arrangeret turen til Norge. Jarand Aas takkede de nordmænd, som havde efterkommet opfordringen.

Turen gik nu til bådene, og en god oplevelse rigere drog vi hjem med løfter om at møde næste gang, der bliver stævne.

Ove Ch. Lembcke.

Polske flyvere mindes

Under den store luftoffensiv mod Tyskland under den anden verdenskrig i slut-

ningen af august 1944 blev to Royal Air Force bombemaskiner skudt ned i området omkring Aalestrup i Nordjylland. 14 allierede flyvere omkom. Syv var englændere, seks var polakker og én tjekkoslovak.

På kirkegården i Aalestrup har den lokale befolkning rejst et smukt monument over de faldne flyvere. Hvert år den 30. august er der blevet holdt mindehøjtideligheder ved gravene. I år på 25 års dagen tog den danske sammenslutning »Foreningen af tidligere Stuthoffanger« i samarbejde med den heroverværende polske ambassade initiativet til at invitere pårørende til de polske flyvere samt repræsentanter for den polske modstandsbevægelse til at overvære højtidelighederne i Aalestrup.

Den polske delegation kom til Danmark den 28. august. I forbindelse med besøget var lagt et stort program, der bl. a. omfattede omvisning på Frihedsmuseet, modtagelse på Christiansborg og på Københavns Rådhus samt kranse nedlægning i Mindelunden i Ryvangen. Den 30. august modte delegationen sognerådet i Aalestrup og fik lejlighed til at træffe de personer og organisationer, som i sin tid rejste mindesmærket for de nedskudte flyvere.

Om eftermiddagen var der mindehøjtidelighed på kirkegården med taler og kranse nedlægning. Om aftenen vises den polske modstandsfilm »Westerplatte« i Aalestrup Bio.

Søndag aften den 31. august kl. 19,00 var der en sammenkomst i Malernes hus, Stengade 30, København, hvor de polske gæster mødtes med repræsentanter for de danske fange- og modstandsorganisationer.

Leder af den polske delegation var vice-kulturminister Kazimiers Rusinek, der også er generalsekretær i den polske veteranorganisation ZBoWiD.

NK.

MINDEHØJTIDELIGHEDEN I RORUP

25 årsdagen for mordet på de 11 fra Shell-husets kælder

På 25 års dagen for Gestapos drab på de elleve modstandsfolk fra Shell-Husets kælder den 9. august samledes mange ved stenen i Rorup for at højtideligholde mindet om vore faldne kammerater. Tilstedede var mange fra sognet, pårørende til de 11 samt mange tidligere fanger og modstandsfolk.

Mødet indledtes kl. 19,00 af forstander Niels Pedersen, Osted fri- og efterskole,

der gav ordet til pastor Jørgen Nissen, Rorup-Glim, der talte mukt om de elleve danske mænd, der gav deres liv for Danmarks frihed og om den betydning, mindstenen havde for sognets beboere og traditionen med højtidelighederne den 9. august. Derefter talte formanden for Sammenslutningen af danske fanger fra frihedskampen 1940-45, lektor Jørgen H. Barfod, der sagde:

For 25 år siden betalte vore kammerater med deres liv for den kamp, også vi tog del i. På dette sted faldt de. Vi andre var heldigere. Mange af os kom også på en køretur fra Shellhuset, men kursen var de nazistiske kz-lejre.

Vi var heldige at overleve, og vi lovede de der faldt både herhjemme og sydpå, at vi ville gøre, hvad vi kunne for, at Danmark ikke atter skulle opleve disse skændselsår.

Vi kan imidlertid så lidt. Af og til tvivler vi på om vi gør nok. Vi mindes vore faldne ved højtideligheder landet over hvert år. Vi holder foredrag på skoler og i ungdomsforeninger for at fortælle om, hvad et diktatur er, men nu er vi ved at blive gamle.

Ungdommen anser os for forstokkede, og de går deres egne veje, der for os andre alt for ofte minder os om de volds handlinger og spektakler, der fandt sted i 30-erne, og den selvtilfredse ligeglæthed med andres meninger.

Gid vi kunne råbe dem op, og få dem til at besinde sig, så de kan forstå den risiko de løber. Vi skriver og vi taler, men hvad kan vi gøre mere?

En af de henrettede modstandsfolk, der i dag ligger i Mindelunden, skrev inden sin henrettelse: »Mit hjerte har banket ved tanken om børnene. Jeg håber, de må vokse op som mænd, der ser andet og dybere end vejen. Jeg håber, at deres sind må trives frit og aldrig under ensidig påvirkning.«

De, der mindes her, faldt ikke forgæves. De kæmpede for et frit Danmark, og Danmark blev frit. Vi, der overlevede, har overlevet forgæves, hvis vi ikke kan få den nye generation til at undgå ufriheden.

Derefter nedlagdes kranse og blomster ved stenen. Der var kranse fra bl. a. Frihedsfonden, Sammenslutningen af danske fanger fra frihedskampen, Dachauklubben, Erhvervshæmmede fra Frihedskampen, Gestapofangerne og Neuengammeforeningen. Som afslutning på mødet sang forsamlings »Aldt frejdigt når du går«.

**NR. NISSUM
HØJSKOLE OG EFTERSKOLE**

Højskolen:

3 mdr. efterårskursus for unge piger. -
Håndgerning (vævning, syning, stoftryk
m. m.), kjolesyning og køkkenskole + høj-
skolefag.

5 måneders vinterskole, fællesskole, høj-
skoleafd., landbrugsafd., forkursus for sy-
geplejersker.

3 mdr. forårskursus, alm. højskole og fort-
sætterkursus til videreuddannelse på HF.

Efterskolen:

10 måneders kursus fra sept.-juni.

8 måneders kursus fra nov.-juni.

Fællesskole og adgang til statskontrolle-
rede prøver efter lovene. I begge skole-
former er der 8 timer valgfrie fag: Idræts-
lederuddannelse, maskinskrivning, maskin-
lære, stoftryk, sprog osv. Nærmere oplys-
ninger gives. **Ths. Mogensen**, forstander,
tlf. (07) 83 31 11 nr. 4

SØREN ABRAHAMSEN & H. P. NIELSEN

Rådgivende ingeniører A/S

F. R. I.

Frederiksgade 72, 8000 Århus C

Tlf. (06) 13 25 88

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND'S ARBEJDE!**

N. A., København

**BRYGGERIARBEJDERNES
FAGFORENING**

Lindevangsallé 6, København F

**F. DAHL NIELSEN &
HANS DAHL NIELSEN**

Baugårdsvej 35, Vejen

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND'S ARBEJDE!**

S. E., Århus

**HENRY HENRIKSEN A/S
Murer- & Entreprenørforretning**

Enghavevej 60, Ikast

K. JØRGENSEN

Silkeborg

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND'S ARBEJDE!**

N. F., Esbjerg

**K. KUCKELHAHN
Blikkenslagermester**

Oksevej, Padborg

Mac Baren
to b a k k e r

MØLLER JENSEN

Radio - Fjernsyn
Bredgade 26, Herning

Rund dag i Horsens

Formanden for Kammeraternes Hjælpefond, konsul Kaj V. Dahl, kan se tilbage på mange rige år i hjemmet i pæstegården, drengelivet på Sorø Akademi, studieårene, den store virksomhed som paktiserende jurist og et hjælpearbejde til gavn for kammerater fra besættelsestiden.

Tirsdag den 7. oktober runder formanden for Kammeraternes Hjælpefond, konsul, advokat Kaj V. Dahl, Horsens, de 75.

Da Kaj Dahl har været formand for fonden siden dens start i 1945, er det også en mærkedag for Kammeraternes Hjælpefond. Som jurist har Kaj Dahl de mange års praktiske, juridiske arbejder at se tilbage på.

Hans hverdag er travlt optaget af juridiske spørgsmål, men i mange af disse »sager« fletter der sig en masse tråde ind, der har med rent menneskelige forhold at gøre, vurdering af forhold og personer, hvor det spiller en stor rolle, om manden, der skal se juridisk på sagerne, også har et menneskesyn, et menneskevenligt syn, og det har Kaj Dahl.

Jura eller teologi?

I de mange samtaler, vi gennem årene har haft om hjælpesager og administrative forhold indenfor Kammeraternes Hjælpefond, har Kaj Dahl aldrig berørt spørgsmålet, om han nogen sinde har haft lyst til i stedet for jura at have dyrket teologi, men derimod har han meget ofte fortalt beundrende om sit barndomshjem i præstegården og om broderen Aage, der virkede som præst et langt liv igennem i Sønderjylland og i Horsens, og nu bor som emeritus i Vium.

Faderen havde fået Nicolai Frederik Severin som fornavne, og det kom til at rime godt sammen med hjemmets indstilling. Dahls far var døbt af Grundtvig, og i årene i København var han et trofast medlem af menigheden i Vartov.

Der må økonomiseres

Kaj V. Dahl fik sit hjem i Vendsyssel i en årrække. Børnene skulle læse, og

det var dyrt — også for en præst i embede, og forholdene i hjemmet lå derfor på det spartanske plan, så børnene lærte penges værdi.

Det er nok en af grundene til, at Kaj V. Dahl altid holder på, at der skal økonomiseres, selv om altsammen natur-

Fondens formand,
konsul Kaj Dahl, Horsens.

ligvis skal føres igennem på et pænt plan.

Tidligt kom Kaj Dahl på Sorø Akademi og blev herfra klassisk-sproglig student i 1912, og han har gennem årene bevaret en stor kærlighed til sin gamle skole, ja næsten en forelskelse.

Efter en tid som assistent ved Københavns magistrat blev Kaj Dahl cand. jur. i 1929.

Der fulgte nogle år som sagfører og politifuldmægtig, hvorefter han blev sagfører i Horsens. Hans sagførervirksomhed er meget omfattende og meget tidskrævende.

Muselmand i tysk k-z-lejr

I februar 1944 blev Kaj Dahl anholdt af Gestapo og kom til at sidde 16 dage i enecelle i fængslet i Aarhus. Flere formående mænd arbejdede på at få ham løsladt, men han var »for stærkt belastet«, og vejen gik over Horserød til tysk k-z-lejr.

Opholdet tog hårdt på ham, hvilket bl. a. fremgår af, at han gik ned i vægt fra 146 til 84 pund, men alligevel måtte han arbejde hårdt, stå til lange appeller i timevis på appelpladsen trods sne og regn.

En tid lagde han jernbanespor i Hamborg med udgangspunkt fra lejren i Spaldingstrasse.

Befrielsen kom ved Bernadotte-aktionen, og en ny tid begyndte med mange bevægede begivenheder.

Hjælpearbejdet det kæreste

I det travle virke har Kaj Dahl høstet megen anerkendelse, hvilket bl. a. har givet sig udslag i udnævnelsen til fransk konsul. Han er ridder af Dannebrog, har modtaget Slesvig-ligaens fortjenstmedalje og er Ridder af den franske sorte Stjerneorden samt Ridder af den franske Æreslegion.

En tid var han medlem af Horsens byråd, indvalgt af Det konservative Folkeparti.

Hans kæreste fritidsarbejde er dog nok hjælpearbejdet indenfor Kammeraternes Hjælpefond. Han har været fondens kloge og dygtige formand lige siden det første formandsvalg fandt sted.

Johannes Fosmark.

**KONGSTED INSTALLATIONS-
FORRETNING**

Kongsted pr. Rønnede

EL-HJØRNET

Hovedgaden 46
Fakse Ladeplads

M. THOMSEN STØTT & SØN

Kong Chr. Allé 6, Aalborg

**SØNDER BJÆRT
INSTALLATIONSFORRETNING**

B. K. LASSEN
Sønder Bjært pr. Bjært

LINDHOLST & CO.

Maskinfabrik
Aabogade 40, Aarhus

GUNNAR MØLLER

Autolakereri
Helgolandsgade 14, Aarhus

**J. L. MØLLER'S
MØBELFABRIK**

Oddervej 202, Århus

CARL NIELSEN'S BOGHANDEL

Hjørt Lorenzensvej 1, Haderslev

NORDBORG SPAREKASSE

Nordborg, Als

NORDISK BROWN BOVERI A/S

V. Farimagsgade 7, København V

NORDISK TEGNEMASKINE INDUSTRI

Tempovej 15, Ballerup

**SPAREKASSEN FOR NYBORG BY
& OMEGN**

Baggersgade, Nyborg

PEDER POULSEN

Malerarbejde af enhver art udføres
Overslag og tilbud uden forbindelse
Svendebjergvej 3, Hvidovre

**LANDBOSPAREKASSEN
FOR RIBE & OMEGN**

Torvet, Ribe

RIBE LYSTRYK

Giørtzvej 4, Ribe

ROWILL FACTORY

Vejle fritidsbeklædninger
Strikvarer

PLOV FABRIKKEN SKJOLD A/S

Lind pr. Herning

SKÆVINGE MODEL- &

MASKINSNEDKERI

Strøves - Skævinge

KNUD SMIDTH

Købmand
Holmegade 11, Ulfborg

SOCIALT BOLIGBYGGERI

Rådhuspladsen 59, København V

**INSTALLATIONSFORRETNINGEN
STRØM**

Algade 34, St. Heddinge

**SPAREKASSEN FOR
DET SYDLIGE ALS**

Tandslet, Als

C. SØRENSEN

Tømremester
Bælum

CHR. SØRENSEN

Tømremester
Rimmervej 16, Skagen

TARM TØMMERHANDEL

Stationsvej 1, Tarm

De erhvervshæmmede

LANDSMØDE

Den 6. september holdt foreningen sit årlige landsmøde i Admiral Gjeddes Gård. Bestyrelsen og delegerede var mødt fra København-, Århus-, Ålborg-, Odense og Esbjerg afdelinger. De nye lovændringer blev diskuteret ret længe, og man måtte konstatere, at mange af vore syge kammerater stadig, trods de nye jndringer i lov 475, måtte føre en kummerlig tilværelse.

Forhandlingsudvalget blev opfordret kraftigt til at søge beregningsgrundlaget hævet.

Efter beretningen, som blev enstemmigt godkendt, blev der valgt en landsbestyrelse.

Landsformand: Alberti Hansen, Arildsgård 41, Brønshøj. Tlf. Bella 3162.

Næstformand: Kai Wadsbach Petersen, Guldberghave 29, 200 København N.

Sekretær: Arne Hedegård Rasmussen, Bredegrund 19, København S.

Kasserer: Alfred Bertelsen, Trøjborgvej 76, 8200 Århus N. Tlf. (06) 16 63 18.

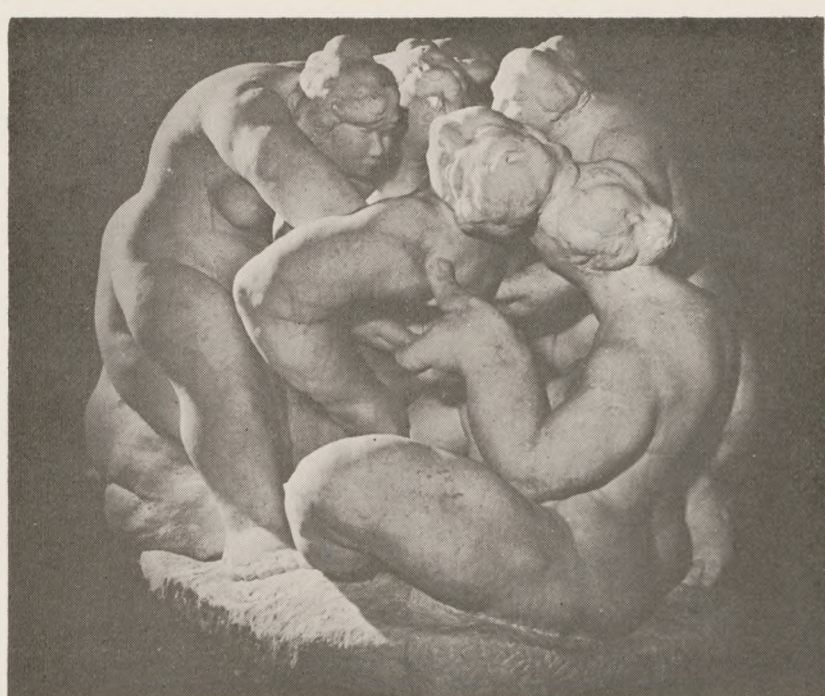
Bestyrelsesmedlemmer: Halvor Thomassen, Esbjerg. Chr. Brønnum, Hjørning. Toni Hansen, Hillerød. Alfred Lunde, Odense. Alf Møller, Odense. Bestyrelsessuppleant: Anna Runge, Århus.

Jubilæum

Lørdag den 6. september holdt vor forening i anledning af 20 års jubilæumsfest i Cirkelordenenes lokaler, Falkonerallé 96. Der blev serveret smørrebrød og diverse drinks dertil. Under middagen blev der holdt taler af formanden, Alberti Hansen, overlæge Hyllested, Jørgen Barfod, Alfred Senn og Anker Thorsrud fra Norge. Fra Neuengamme-foreningen var sendt en lykønskning samt en gave, »Dødebogen fra Neuengamme«, fra Krigsinvalidforbundet i Norge et flot krus med inskription og fra venner i Dresden nogle fine bøger om Dresdens kunsthistorie.

Under middagen optrådte De syngende Brandmænd for os, og vi kan roligt sige, at de gjorde vældig lykke. Efter middagen blev salen ryddet, og De syngende Brandmænd spillede op til dans. Stemningen var høj, og det var med vemod, man måtte slutte ved midnat.

K. P.

Ved en højtidelighed den 19. maj 1969 afslørede en skulptur af den amerikansk-jødiske billedhugger Bernhard Reder (1897-1963) »Såret kvinde«, skænket det danske folk for hjælpen til jødiske medborgere i oktober 1943. Monumentet er opstillet i Churchillparken ved Museet for Danmarks Frihedskamp. Ved højtideligheden talte bl. a. Bernhard Reders enke, overlæge K. H. Køster, som repræsentant for modstandsbevægelsen, borgmester Edel Saunte som stedfortræder for overborgmester Urban Hansen, overrabbiner Marcus Melchior samt en repræsentant fra den amerikanske ambassade. Kulturminister K. Helweg Petersen foretog afsløringen af monumentet. På billedet ses den smukke skulptur på sin plads i Churchillparken.

UDTALELSE

Landsmødet i Admiral Gjeddes Gård den 6. september 1969, i anledning af foreningens 20 års dag, vedtog følgende:

Delegerede fra hele Danmark forsamlede til landsmøde den 6. september 1969 har gennemgået forbedringerne i lov nr. 475 af 1. oktober 1945, med senere ændringer om hjælp til besættelsestidens ofre.

Vi erkender, at der er sket væsentlige forbedringer, som er til gavn for en stor del af vore medlemmer, men må samtidig fastslå, at der stadig er tilfælde af dyb social nød blandt forhenværende modstandsfolk, som led skade på helbredet som følge af deres indsats i krigens år.

Som påvist af de læger, som har beskæftiget sig med KZ-Syndromet, er vi en hurtigt uddøende del af den danske folkefamilie, og derfor står vi uforstående overfor den karrighed, der fra lovgivningsmagten vises overfor vore beskedne ønsker.

Vi må forlange, at regeringen i 25-året for Danmarks befrielse lovgiver på en sådan måde, at løftet fra befrielsen »I skal

ikke blive glemt«, bliver indfriet.

Vore ønsker, som den samlede danske modstandsbevægelse slutter op om, er, at ingen af dem, der satte helbred og førlighed til for at Danmark kunne indtage sin plads i de demokratiske nationers rækker, må have uoverkommelige økonomiske problemer i de få år, de har tilbage.

Derfor pålægger landsmødet den nyvalgte ledelse at genfremsætte forslaget om forhøjelse af beregningsgrundlaget med 1500 kr. og fjernelse af »Dødsriteriet«, som er en diskriminering af hele modstandsbevægelsen og en »lapsus«, der vel er overtaget fra gammel forsikringslovgivning.

Endvidere må kræves en rimelig forhøjelse af »Hædersgaven« med en bedre skattemæssig placering for vore invaliderede.

Arne Hedegård Rasmussen,
landsmødets dirigent.

L. DAMGAARD NIELSEN A/S

Konfektionsfabrik
Nygade 1, Silkeborg

D. A. G.

Alborg

DANSK HANDELSBLAD

Fenrisvej 11, Aabyhøj

DANSK HYDRAULIK INDUSTRI A/S

Strandhuse, Juelsminde

DANSK SKOV FORENING

DEN DANSKE LANDMANDSBANK

Gothersgade 18, Fredericia

N. DUE PETERSEN & KRYGER

Gåsetorvet, Svendborg

POUL DUE

Blikkenslagermster

Fakse Ladeplads

DUUS DENTAL LABORATORIUM

Perlegade 65, Sønderborg

DÆKKO PRESENNING KOMPAGNI A/S

Glentevej 49-51, NV

NIELS DØSSING

Tømrer- & snedkerforretning
Hem pr. Skive

VÆRN OM NATUREN!

A. E., Valby

**SKOTØJSFORRETNINGEN
ENGELBREDT**

Søndergade 17, Århus

JENS B. ERIKSEN

Emballage
Erantisvej 44, Næstved

I. C. ESPERSEN & SØN

Læderhandel
Bredegade 2, Aalborg

CHR. FABER A/S

Rullegardinfabrik
Rosenkrantzgade 23, Århus

FALCK - ZONEN

Trindsøvej 2-6, Århus

H. M. FALKENBERG

Aut. installatør
Grusbakken 6, Gentofte

FOLKETURIST A/S

Rejsebureau
Aaboulevarden 84, København N

**FISKESALGSFORENINGEN
FOR KØGE & OMEGN**

Køge

FAXE BIO

VÆRN OM NATUREN!

J. A. F.

FREDERIKSBERG KAROSSERIFABRIK

Opretning af autoskader og andet
karosseriarbejde udføres

P. Andersensvej 17, København F

Tlf. Fasan 374 - Gothåb 4525

PAUL FREDERIKSEN

Tømrer- & Snedkermester
Vinylgulve
Fakse Ladeplads

HARTVIG GRAVESEN A/S

Manufaktur
Storegade - Tarm

FREDERIKSVÆRK BOGBINDERI

Tscherningsgade 9 A, Frederiksværk

TH. FRYDENDAHL PEDERSEN

Købmand
Hvide Sande pr. Ringkøbing

FRYDENLUND BYGGEFORRETNING

Hæsevej 5, Rønne

FRØKJÆR MØBLER

Asylgade 9, Thisted

GENEGA MØBELFORRETNING

Skolegade, Herning

VÆRN OM NATUREN!

E. A., Frederikssund

ALBERT ANDERSEN
Bogtrykkeri

Bredgade 9, Hurup, Thy

V. ANDERSEN
Tømrermester

Nørre Snede

PAS PÅ DE ÆLDRE I TRAFIKKEN!

K. A. H.

ARBEJDERNES FÆLLESBAGERI

Nørregade 38, Køge

VÆRN OM NATUREN!

V. A., Sæby

AAGE AXT
Isenkram

Rungstedvej 72, Rungsted Kyst

BAGERMESTRENS
RUGBRØDSFABRIK A/S

Ryesgade, Horsens

LÆS EN GOD BOG I FERIE!

C A B

J. L. BECH & CO.

Torvet 20, Horsens

CARL C. BIEHL
Bogtrykkeri

Slotsgade 15, Graasten

Cykler
Knallerter
Plæneklippere og bådmotorer
Salg og bytte

ERIK BJØRNSKOV HOLM
Havregårdsvej 20, Smidstrup Strand

SV. BONEFELDT

Horsens

THE BORDEN COMPANY A/S

Esbjerg

E. BREKKE

Manufakturhandel
Hvide Sande

BRISTOL

Vinhusgade 4, Næstved

BROAGER SPARE- & LAANEKASSE

Broager

HELGE BRUUN

Søndergade 16, Horsens

VÆRN OM NATUREN!

K. G., Odense

BRÆDSTRUP

Trælasthandel A/S

»CHICK« VASKERI

Storegade 86 - Stege

K. T. DAMGAARD-JENSEN

Rosenkrantzgade 12, Århus

P. F. CLEEMANN

Skibsmægler
Vikinghus
Gammelhavn, Aabenraa

TH. BUSSE

Farvehandel

Hestedamsgade 10-12 - Horsens

DALBY BAGERI

Flemming Pedersen
Brød - Kager

CHRISTOFFERSEN & KNUDSEN
Gas - Vand

Saxogade 106, København V

SPAREKASSEN FOR
CHRISTIANSFELD & OMEGN

Christiansfeld

HECTOR
Skotøj

Georg Christensen

Store Torv 15, Århus

H. P. BECH

Havnegade 8 - Svaneke

ALFRED CHRISTENSEN

Æskefabrik
Nrd. Fasanvej 108 - København F

CHR. TRESCHOW
Orelund, Mørkøv

K. GADE NIELSEN
El-installatør
Sct. Laurentivej 3, Skagen

**GLADSAXE
POLITIFORENING**

E. GROOT
Vognmand
Gl. Skanderborgvej, Randers

JENS GROULEFF
Blikkenslagermester
Mejlgade 26, Århus

VÆRN OM NATUREN!
K. G. T., Hillerød

**GUDENÅDALENS
UNGDOMSSKOLE**

GURRE KØBMANDSHANDEL
Gurre pr. Kvistgård

EBBA & EMIL HANSEN
Fotografer
Søndergade 53, Nakskov

J. P. HANSEN
Bagermester
Nørregade 19, Varde

RICHARD HANSEN
Deres skoekspert
Østergade 1-3, Hjørring

HANS HINRICHSEN & CO. A/S
Brogade 12, Nykøbing F

VÆRN OM VORE SKØNNE STRANDE!
H. F., Silkeborg

J. HENRIKSEN
Købmand
Stoholm

HILL HOUSE
Vaskeri
Allerød

A. HUSBALLE
Radioforhandler
Uldum

CHR. HØEGH
Tømrermester
Søgade 1, Silkeborg

H. C. JACOBSEN
Tømrermester
Søndergade 14, Horsens

BROR JENSEN
Snedkermester
Rønnedevej 13, Fakse

**RUTANA - det mørke
VITANA - Det lyse**
Rugbrød fra
AKTIEBAGERIET
Odense

SVEND ANDERSEN MØBLER
Søndergade 15, Horsens

**ARBEJDSMÆNDENES COOPERATIVE
ENTREPRENØRFORRETNING**
Lysøvej 19, Silkeborg

BOLETTE A/S
Antoniestræde 5, Rønne

KAJ BRAAD
Boghandel
Kongensgade 87, Esbjerg

I. CANTOR A/S
Nørre Voldgade 82, København K

CENTRAL-TRYKKERIET
Nybrogade 1, Nakskov

CLEMENSTRYKERIET
Kystvej 37, Århus

CONTINENTAL
Vin-import
Grønnegade 5, Vejle

VÆRN OM NATUREN!
G. D., Horsens

DANSK ARBEJDSMANDSFORBUND
Silkeborg

DANSK PATENT KONTOR A/S

EGONS BLOMSTER
Vestergade 2, Tønder

E. EILERTSEN
Peter Bangsvej 100, Struer

VÆRN OM NATUREN!
E. A. E.

GEORG ENGELL
Sportsforretning
Østergade 3, Nykøbing F

SV. ESKEROD
Aboulevarden 47, Århus

ASSERBOHUS KOSTSKOLE

Liseleje pr. Frederiksværk

C. B. BALSNER

Advokat
Posthustovr 4, Skive

LUNGHOLM GODS

pr. Rødby

FREDE BUUR-ANDERSEN

Tømrermester
Th. Nielsensgade 25, Herning

M. CHRISTOPHERSEN

Isenkram
Jernbaneplassen 15, Lyngby

PETER CLAUSEN I/S

Vognmandsforretning
Gl. Ullerupvej, Skærbæk

DAGBLADET

Ringsted
Køge - Roskilde

DANSK ANDELS KULFORRETNING

Rådhuspladsen 3, Aarhus

DEN DANSKE LANDMANDSBANK

Torvet 18, Esbjerg

**EUROPÆISKE VARE- &
REJSEGODSFORSIKRING**

Vesterbrogade 84, København V

LYNGBYGAARD

Boeslunde

FARSØ & OMEGNS SPAREKASSE

Farsø

VÆRN OM NATUREN!

P. F., København

BY- & LANDBOSPAREKASSEN

Danmarksgade 64, Frederikshavn

R. FREINSILBER

Randers

F. FRIEDMANN & SØN

Bomporten 3, Gentofte

K. FRIIS & E. MOLTKE NIELSEN

Tordenskjoldsgade 21, Århus

A. FRØKJÆR CHRISTENSEN

Autoiakereri
Rentemestervej 61, København NV

ANDELSSMØR
Englidskajen, Odense

OLIEFYRINGSANLÆG
JEFF A. ANDERSEN's EFTF.
Hovedgaden 28, Hørsholm

JOHS. BAK
Radioforhandler
Fausing pr. Allingåbro

A. BENTZEN
Advokat
Torvet, Sæby. Tlf. (08) 46 10 11

BOGTRYKHUSET
Henry Larsen
Langelinie 68, Odense

BOGTRYKKERGAARDEN A/S
Kirkegade 11, Struer

ARTHUR DAVIDSEN
Radioforhandler
Petersmindevej 29, Urhøj pr. Vejle

BRDR. FISKER
Smedemestre
Frederiksberggade 8, Silkeborg

F. A. F.
Odense

SIGURD GRØNBÆK
Møbelfabrik
Vinderup

FINN GRØNHOLT
Bagermester - Konditor
Storegade 21, Sorø

ARNOLD HANSEN
Tømrermester
Asylgade 11, Frederikshavn

C. O. HANSEN
Glarmester
Søndergade 5, Horsens

SALON »HENNA«
Br. Seidelinsgade 7, Hjørring

VAGN HENRIKSEN
Murermester
Langagervej 9, Skjern

H. HOFFMANN & SØNNER
Entreprenørfirma
Maltegårdsvej 24, Gentofte

GYLDEN HOUMANN
Papirhandel
Algade 10, Nykøbing Mors

Trimming - Bad - Klipping
Halsbånd - Liner - Dækkener
Børster - Kamme m. m. føres

HUNDEALONEN

Danmarksgade 70, Aalborg
Tlf. (08) 13 39 22

HØJ PETERSEN & ARNE JENSEN A/S
Bogtrykkeri
Struensegade 7-9, København N

A. K. JENSEN
Murermester
Nygade 38, Aakirkeby

N. V. JESSEN
Horsens

HANSEN & COMP. A/S
Det gamle vinfirma
Gerritsgade 31, Svendborg

HADSTEN HØJSKOLE
Hadsten

AFHOLDS- OG NARKOTIKAFILM UDLEJES

Alkohol: »Becky« - »Den sidste køretur« = bil + alkohol. »Drik bare« - men drik alkoholfri.

Tobak: »Bills sidste cigaret« - »Tiden spænder af-trækkeren« - »Hævet over al tvivl«.

Narkotika: »L.S.D. - Indsigt eller vanvid« - Narkotika og din beslutning.
Alle filmene er farvefilm - spilletid 20-30 minutter. Henvendelse:

DANMARKS AFHOLDUNION
Suomisvej 5, 1927 København V
Tlf. (01) 39 88 00

19. SEPTEMBER

Udstilling åbnet i Frihedsmuseet

I anledning af 25 års dagen for den tyske aktion mod dansk politi har rigspolitichefen i samarbejde med frihedsmuseets ledelse arrangeret en særlig udstilling på Frihedsmuseet. Udstillingen vil være åben fra den 19. september og i ca. 1 måned til og med skolernes efterårsferie.

Der er navnlig hertil anvendt billeder, tegninger eller plancher og lignende og andre ting, som har direkte tilknytning til begivenhederne den 19. september 1944.

Museet er i besiddelse af en del sådant materiale, og det samme gælder Kriminalmuseet.

Tanken om at udgive en bog om dansk politi under krig og besættelse har været drøftet, men er opgivet.

I stedet har Dansk Politiforening og Dansk Kriminalpolitiforening udgivet et nummer af »Dansk Politik«, der helt og holdent helliger sig politiet under okkupationen.

Besøg hos »Die Moorsoldaten«

Tre mænd fra Neuengammeforeningen, nemlig arkivar N. O. Køster, overbetjent Alex Binnebalde og Mogens Pedersen, har været på besøg ved den hollandske grænse, hvor en af de første kz-lejre oprettedes, og hvorfra sangen om »Die Moorsoldaten« stammer.

Man deltog i højtideligheden i Pappenburg/Esterwege, hvor 200 af befolkningen deltog. Det var især den stedlige lærer, der var grebet af det, der i de onde år udfoldede sig her. Danskernes besøg for nogle år siden ruskede befolkningen op, så Hitlerårerne ikke får lov til at gå i glemmebogen.

De tre danskere var også i Daulum-Versen.

I Versen var mindesmærket i en særdeles smuk stand.

75 år

Den 11. juni fyldte pens. toldgrænseinspektør A. Malling-Jacobsen, Østerskov, Kollund, 75 år.

Malling-Jacobsen var en af dem, Gestapo holdt øje med under besættelsen,

og samme dag som hans chef, oberst S. B. Paludan-Müller, omkom i sin brændende embedsbolig i Graasten, arresterede tyskerne Malling-Jacobsen, der kom til Neuengamme, og han vendte hjem med de hvide busser via Sverige. Efter at være restitueret optog han sin gerning ved grænsen.

Efter næsten 45 års virke trak Malling-Jacobsen sig tilbage i 1964, og sammen med sin hustru nyder han et velfortjent otium i sit hus i Kollund Østerskov.

70 år

Fabrikant Sigfred Jensen, Randers, fyldte 70 den 1. juni.

Sigfred sad i Frøslev; han er med i ledelsen af fangeforeningen i Randers, hvor han gør et godt arbejde som foreningens kasserer.

50

Overbetjent Anton Jensen, København, tidl. Neuengamme (51.897) og Buchenwald, fyldte 50 den 12. juni.

Korpsmester Hans Bøjlund Sørensen, tidl. Neuengamme (60.835) og Versen, fyldte 50 år 16. juni.

Arkitekt Børge Andresen, Nærum, fyldte 50 år den 25. juni.

Poul Aasvang, Humlebæk, fyldte 50 år 19. juli. Han var i Neuengamme og havde nr. 52.426. Han var også i Buchenwald.

75

Grosserer Knud Axelholm, København, tidl. Neuengamme (50.376) og Husum, fyldte 75 år den 20. juli.

60

9. august fyldte besættelsestidens fremragende historiker, dr. phil. Jørgen Hæstrup, Sct. Klemens, 60 år.

Kammeraternes Hjælpefond gjorde for nogle år siden en omfattende indsats for at Hæstrup som professor skulle have sin tid til rådighed til forskning m. m. i besættelsestidens historie.

Som Hæstrup selv har skildret det i en artikel i PIGTRÅD, kom der det ud af initiativet, at der på en række områder blev stillet penge til rådighed, så en række områder vil blive udforsket.

50

Politiassistent K. Berg, Lyngby, tidl. Neuengamme og Buchenwald, fyldte 50 år den 6. august.

Dr. med. Jørgen Kieler, Rungsted, formand for 50'erne fra Porta, fyldte 50 år 23. august.

Overbetjent Poul Olesen, Glostrup, tidl. Neuengamme (52.174) og Buchenwald, fyldte 50 år 28. august.

Paul Scharnowsky, København, tidl. Neuengamme (69.154), Bullenhuser-Damm og Desauer-Ufer, fyldte 50 år 31. august.

Knud Brandt, tidligere Neuengamme (50.503) og Husum, fyldte 50 år 19. september.

Jubilæum

Neuengamme-statuetten blev overrakt overbetjent Alex Binnebalde, da han den 25. april kunne markere 25-års jubilæet indenfor politietaten.

BØGER

OKTOBER 1943

Medens vi gennemlevede de 5 lange år, ialt over 60 måneder, kunne vi umuligt regne ud, hvilken måned der senere i vore egne eller i udlandets ville blive betragtet som den vigtigste. Nu, da vi nærmer os 30-årsdagen for begyndelsen og 25-års dagen for afslutningen, er det meget interessant at se, at i udlandet er det så ubetinget oktober 1943, som har prioriteten m. h. t. Danmark.

Det skyldes ikke, at der da her i landet skete begivenheder, som i ganske særlig grad havde betydning umiddelbart for krigens gang. Blandt de mange dramatiske begivenheder i den måned, er det helt alene jødeforfølgelserne og den vellykkede redning af næsten alle jøderne, som stjæler billedet.

På et af de københavnske forlag, *Branner & Korch*, er udkommet 2 bøger af vidt forskellig art om jødeforfølgelserne:

Hanne Kaufmann: Hvorfor er denne nat anderledes end alle andre nætter

Elliott Arnold: En vågenat

Forfatterinden, fru Hanne Kaufmanns

bog på 114 letlæste sider skildrer hendes indtryk, som de nu står for hende i hukommelsen, af begivenhederne fra slutningen af september, til hun lander i Skåne den 9. oktober. Den lange og lidt ejendommelige titel forklares ved henvisning til dialogen mellem slægtens yngste og ældste i ritualet ved indledningen til påsken. Den yngste i familien spørger, og den ældste svarer ved at fortælle om udvandringen fra Ægypten for mange tusinde år siden.

Forfatterinden gik i 1943 i 2. G og havde 10 år før med familien været nødt til at flygte fra Tyskland.

Det er en meget smuk bog.

Arnolds bog er et værk på 361 sider, en spændende roman, skrevet af en erfarne amerikansk forfatter, som har talt med mange modstandsfolk for at få materialet så pålideligt som muligt. En del af de talrige mennesker, som omtales, nævnes ved deres rigtige navne, men en del andre omtales ved pseudonymer. Der sker mange dramatiske ting i den; og man kan forstå og glæde sig over, at den har været en meget stor succes i USA.

Bogen kan anbefales som konfirma-

tionsgave. Men alle vi andre og ikke mindst de unge, der ikke deltog aktivt i modstandsbevægelsen, bør også læse den!

Vi kan ikke få for mange gode bøger om begivenhederne under besættelsen; det er ganske afgørende, at de 5 lange år ikke glemmes; thi ellers må man befrygte, at fremtidige overgreb mod vort land ikke imødegås bedst muligt.

Man har lejlighedsvis hørt, at der er kræfter i gang, for at besættelsesårene officielt skal mindes for sidste gang i maj 1970, og at det så må være slut.

En mere forkastelig, tåbelig og farlig idé kan man vanskeligt tænke sig. Hvilken værdi har det ikke været for Fredericia at have sin 6. juli dag, endnu mere end 100 år efter den første? Er der mon mennesker, som for ramme alvor mener, at vi burde have holdt op med at tænke på Dybbøl efter den 18. april 1889?

Den, som ikke vil lære af fortiden, får heller ingen fremtid! Vi kan selvfølgelig ikke bebrejde det unge slægtled, at det ikke ved noget — eller gennemgående i hvert fald meget lidt — om den 2. verdenskrig.

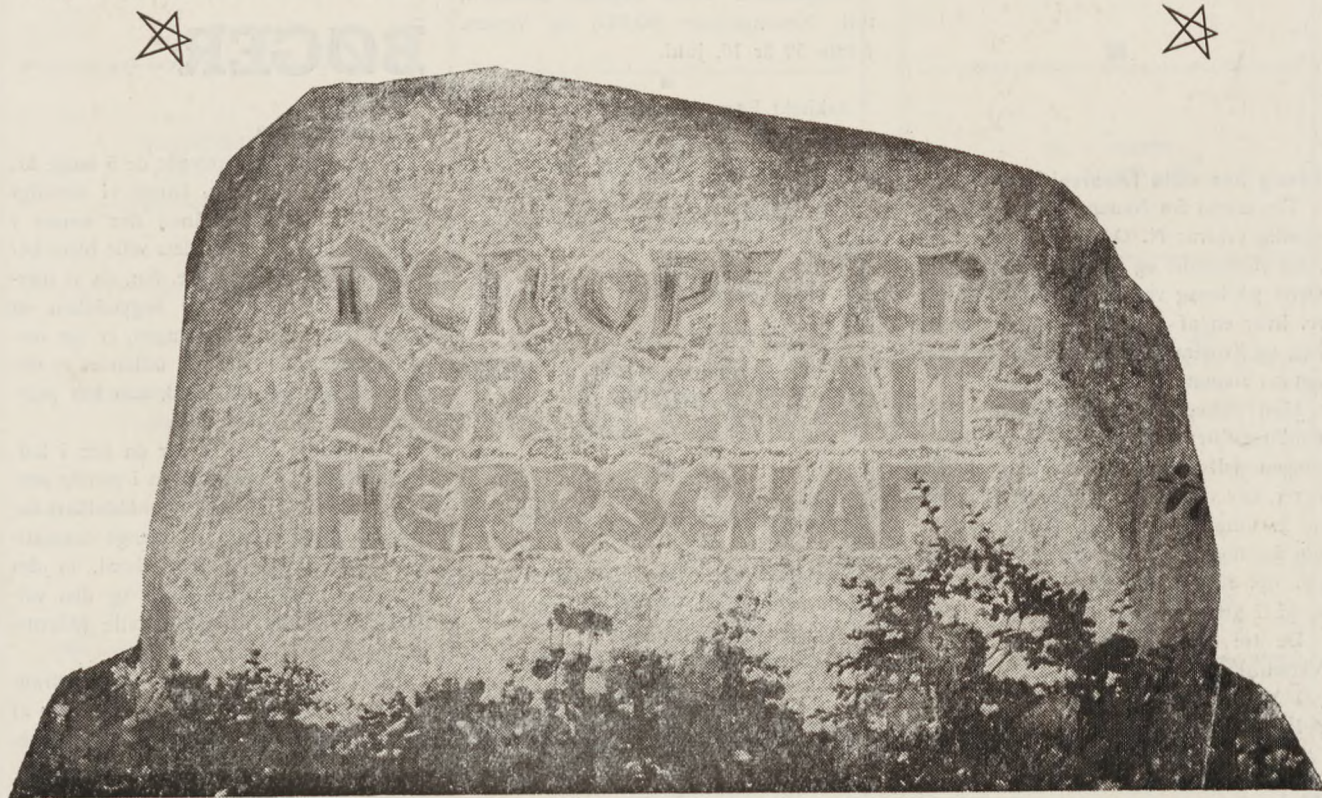
Jeg tror, at vi ældre har forsømt meget og især en enkelt, meget vigtig ting: At fortælle om den slavetilværelse også vi danske havde haft nu, hvis Hitler havde været bare en lille smule kloget! Havde han samarbejdet med intelligensen i Tyskland i stedet for at slå den ihjel eller fordrive den, var han vel kommet først med atombomben. Hvilke rædser det ville have medført ud i en ubestemmelig lang fremtid, er læserne af PICTRAD ikke i tvivl om!

R. Prytz

23/6

Barak fra Padborg-lejren til Haderslev

CF-kasernen i Haderslev har længe lidt under lokaleproblemer af en undervisningsbarak. CF-kasernen fik ved nyopførelsen i halvtredserne indrette to klasselokaler. De to lokaler skal rumme 150—200 mand, og man har derfor måttet inddrage hobby-rum, infirmeri, samlingsstue og noget af gymnastiksalen til undervisningen, ligesom KFUMs missionshjem er lavet om til klasselokale. Den ny undervisningsbarak kommer fra den gamle Padborg-lejr. Arbejdet ventes færdigt i juli.

I al stilhed er for nogen tid siden blevet opstillet en mindesten for nazismens ofre i Flensborg. Stenen står i anlægget foran hovedbandegården, og indskriften lyder: »Den Opfern der Gewaltherrschaft«. En kort notits fortalte i sin tid, at der natten mellem den 20. og 21. juli — årsdagen for attentatet på Hitler i 1944 — stod en fakkeltog ved denne sten.